

STRATEGJIA E DECENTRALIZIMIT 2014 – 2020:

PERCEPTIMET E AKTORËVE VENDORË DHE QENDRORË

1. HYRJE

Pas publikimit të dy versioneve paraprake të Draft-Strategjisë¹ nga Grupi Ndërinstitucional i Punës për Hartimin e Strategjisë Ndërsektoriale të Decentralizimit dhe Qeverisjes Vendore (tani e tutje Strategjia e Decentralizimit) dhe përfundimit të procesit formal të konsultimit, shqyrtimi i perceptimit të aktorëve të interesit në lidhje me strategjinë dhe procesin hartimit të saj paraqet interes të veçantë. Si e perceptojnë palët e interesuara përmbajtjen e strategjisë? Po procesin e hartimit dhe konsultimit të strategjisë? Cili do të jetë ndikimi potencial i strategjisë në njësitë e qeverisjes vendore?

Në kuadër të monitorimit dhe vlerësimit të decentralizimit në Shqipëri, IDM ndërmoi një fushatë për matjen e perceptimit të zyrtarëve vendorë dhe qendrorë si dhe të palëve të tjera të interesit mbi procesin e hartimit dhe përmbajtjen e strategjisë së decentralizimit. Ky dokument politikash i katërt prezanton gjetjet kryesore të këtij hulumtimi. Dokumenti organizohet sipas moduleve përmbajtësore ku është orientuar matja e perceptimit dhe përkatësisht: 1) Aksesit në informacion dhe njohuritë rreth strategjisë; 2) Përmbajtja e strategjisë; 3) Transparenca e qeverisë qendrore; 4) Pjesëmarrja në hartimin e strategjisë; dhe 5) Ndikimi. Rekomandimet përkatëse janë paraqitur në pjesën e fundit.

2. METODOLOGJIA

Matja e perceptimit rreth procesit të hartimit dhe përmbajtjes së strategjisë së decentralizimit u realizua me anë të kombinimit të teknikave kërkimore sasiore dhe cilësore. Pjesa sasiore

konsistoi në dy anketa që u drejtuan zyrtarëve vendorë dhe aktorëve qendrorë duke shfrytëzuar një kampionim të volitshëm. Pyetësi i parë² u drejtua zyrtarëve vendorë dhe përkatësisht: kryetarëve të bashkive/komunave, kryetarëve të këshillit bashkiak/komunal dhe drejtuesve në fushën e financës ose shërbimeve. Kampioni përfundimtar u përbë nga 60 individë të shpërndarë gjeografikisht në të 12 qarqet e Shqipërisë (norma e përgjigjeve = 35%). Në total, kampioni përfshin 75% burra dhe 25% gra. Mbizotërojnë drejtuesit në fushën e financës/shërbimeve (55%) të ndjekur nga kryetarët e bashkive/komunave (21%). Bashkitë përfaqësojnë 68% të kampionit, ndërsa komunat 32%. Në lidhje me orientimin politik, rreth 54% e kampionit mund të konsiderohet me orientim politik të djathtë, krahasuar me rreth 46% të kampionit me orientim të majtë.³ IDM arriti të sigurojë një balancim të tillë politik në kampionin që i përket aktorëve vendorë edhe pse e djathta ka qenë disi e distancuar nga procesi i hartimit dhe konsultimit të strategjisë së decentralizimit. Ndërkohë, pyetësi i dytë⁴ u drejtua aktorëve qendrorë dhe përkatësisht: nëpunësve të ministrive të linjës, shoqatave të qeverisjes vendore, komunitetit të donatorëve dhe agjencive të ndryshme, shoqërisë civile dhe deputetëve të Kuvendit (anëtarë të Nënkomisionit për Qeverisjen Vendore). Kampioni u përbë nga 30 aktorë të nivelit qendrorë (norma e përgjigjeve = 34%). Ky kampion paraqitet më i ri, më i mirë-arsimuar dhe më i balancuar nga pikëpamja gjinore krahasuar me kampionin e zyrtarëve vendorë.

Pjesa cilësore e hulumtimit konsistoi në gjashtë

2 Anketa e parë u realizua gjatë periudhës 21.11.14 – 8.01.15

3 Ndryshorja është krijuar duke lidhur emrin e njësisë vendore prej pyetësorit me të dhënat e aleancave fituese prej buletinit të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve (KQZ) për zgjedhjet vendore të 8 maj-it 2011. Kjo ndryshore paraqet kufizimet e veta pasi ajo krijon ekuivalencë në orientim politik midis të gjithë zyrtarëve të identifikuar në një njësi vendore të caktuar. Megjithatë, duke u bazuar në realitetin shqiptar dhe faktin se qëllimi kryesor këtu është ai shtjellues, ndërtimi i kësaj variable është i justifikuar nga ana metodologjike.

4 Anketa e dytë u realizua gjatë periudhës 17.12.14 – 19.01.15.

1 Versioni draft i datës 9 gusht 2014 dhe versioni i muajit tetor 2014

fokus grupe⁵ të organizuara në Kukës, Lezhë, Elbasan, Durrës, Fier dhe Tiranë. Në fokus grupe u ftuan përfaqësues të qeverisjes vendore (Komuna, Bashki dhe Këshilla Qarqesh) dhe institucioni i prefektit nga të 12 qarqet e Shqipërisë, shoqatat e të zgjedhurve vendorë, përfaqësues të shoqërisë civile si dhe ekspertë të qeverisjes vendore. Kampioni përfshin në total 48 aktorë dhe shfaqet i balancuar nga pikëpamja gjinore dhe përkatësia politike.

Të dhënat sasiore u shqyrtuan duke kombinuar elemente të natyrës përshkruese dhe relacionale. Ndërkaq, të dhënat cilësore u analizuan duke përdorur metodën e analizës së përmbajtjes. Më poshtë vijojnë gjetjet kryesore.

3. GJETJET

3.1 Aksesi në informacion dhe njohuritë rreth strategjisë

Pak më shumë se gjysma (ose 55%) e zyrtarëve vendorë raportuan se zotërojnë një kopje të strategjisë. Përgjithësisht, aktorët qendrorë kanë pasur më tepër akses në dokumentin e strategjisë së decentralizimit sesa zyrtarët vendorë. Të dhënat sasiore zbulojnë se pjesa dërrmuese e aktorëve qendrorë të anketuar zotëron të paktën një kopje fizike ose elektronike të strategjisë. Në pjesën më të madhe të tyre, ata deklarojnë se e kanë siguruar dokumentin me postë elektronike ose fizike nga stafi i Ministrisë së Shtetit për Çështjet Vendorë. I njëjti konkluzion qëndron edhe për zyrtarët vendorë.

Zyrtarët vendorë rendisin lidhjet personale si burimi i dytë më i shpeshtë i sigurimit të strategjisë (në 36% të rasteve). Burime të tjera janë: Shoqata e Bashkive (14%), Shoqata e të Zgjedhurve Vendorë (4%), Shoqata e Komunave (7%), dhe faqja zyrtare e ministrisë (7%).

Orientimi politik i njësive vendore shfaqet si faktor ndikues në perceptimet e zyrtarëve rreth aksesit të tyre në informacion. Në këtë linjë, njësitë me orientim të djathtë, krahasuar me njësitë me orientim të majtë, raportuan se kanë pasur më pak mundësi aksesit në informacion. Kësisoj, 62% e njësive ku ka fituar "Aleanca për të Ardhmen" zotërojnë një kopje krahasuar me 53% të njësive ku ka fituar "Aleanca për Qytetarin".

Anketat zbuluan gjithashtu se aktorët e synuar kanë pasur interes të veçantë në përthithjen e informacionit lidhur me strategjinë duke u

angazhuar në diskutime në grup ose nëpërmjet hulumtimeve personale. Në pjesën më të madhe të tyre (rreth 78%) zyrtarët vendorë deklarojnë se kanë njohuri mesatare ose të mira rreth strategjisë së decentralizimit krahasuar me 13% prej tyre që cilësojnë se nuk kanë aspak njohuri ose kanë njohuri të pakta. Aktorët qendrorë raportojnë se janë më të mirë-informuar krahasimisht me aktorët vendorë. Pjesa dërrmuese e aktorëve qendrorë shprehen se kanë njohuri të mira ose shumë të mira rreth strategjisë së decentralizimit. Diskutimet në grup, kontaktet dhe hulumtimet personale rezultojnë të jenë burimet kryesore ku janë mbështetur njohuritë e palëve mbi strategjinë. Këto burime përkojnë për të dy grupimet e anketuara.

3.2 Përmbajtja e Strategjisë së Decentralizimit

Në pjesën më të madhe të rasteve aktorët e interesit pajtohen me vizionin e përgjithshëm dhe objektivat strategjike të cilësuar në strategji. Megjithatë, ata shfaqen disi të paqartë me mënyrën sesi do të përmbushen këto objektiva ose në lidhje me aspekte të tjera përmbajtësore të strategjisë. U vu re një valë skepticizmi dhe mosbesimi në lidhje me përmbushjen e objektivave strategjike.

Ndarja bashki/komunë dhe orientimi politik priren të jenë faktorë përcaktues në këto perceptime.

Pjesa dërrmuese e aktorëve vendorë dhe aktorëve qendrorë pajtohen me vizionin e strategjisë: "Fuqizimi i qeverisjes vendore dhe i procesit të decentralizimit me qëllim që të sigurohet një efikasitet më i lartë i vetë qeverisë vendore". Ky nivel pajtimi arrin të ruhet pavarësisht pozicionit që mbajnë zyrtarët në qeverisjen vendore ose ndarjes sipas bashkive dhe komunave.

Zyrtarët vendorë priren të shfaqin besim në përmbushjen e objektivave të strategjisë. Megjithatë, një numër i konsiderueshëm i tyre nuk janë të qartë se si do të përmbushen këto objektiva. Konkretisht, 82% e zyrtarëve vendorë deklarojnë se kanë pjesërisht besim ose kanë besim në përmbushjen e objektivave. Kjo shifër zbritet në 63% kur bëhet fjalë për qartësinë në realizimin e objektivave. Kjo tendencë vihet re edhe në kampionin e aktorëve qendrorë.

Niveli i qartësisë dhe besimit në përmbushjen e objektivave strategjike varion sipas orientimit politik dhe ndarjes bashki/komunë. Kjo ndodh pasi që mjedisi shqiptar është karakterizuar ka hera nga konfliktet politike dhe si rrjedhojë orientimi politik mund të jetë faktor në besimin që kanë palët lidhur me përmbushjen e objektivave. Ndërkaq,

komunat të cilat do të suprimohen sipas Reformës Territoriale shfaqin probleme paqartësie ose mungesë besimi.

Gjysma (50%) e zyrtarëve vendorë të bashkive deklarojnë se janë pjesërisht të qartë sesi do të përmbushen objektivat strategjike të cilësuar në Strategjinë e Decentralizimit krahasuar me vetëm 28% të zyrtarëve të komunave. Shumica dërmuese (96%) e zyrtarëve me orientim të majtë shprehën se kanë pjesërisht besim ose kanë besim në përmbushjen e objektivave strategjike, krahasuar me 67% të zyrtarëve me orientim politik të djathtë.

Të dhënat cilësore zbulojnë disa aspekte të paqartësisë së zyrtarëve vendorë. Kështu, pjesëmarrësit në fokus grupe u shprehën se nuk ishin ende të qartë sesi do të bëhet ndarja e funksioneve dhe kompetencave midis qeverisë qendrore dhe njësive vendore. Ata sugjeruan që mënyra e ndarjes së funksioneve duhet të udhëhiqet mbi bazën e parimit të vetëqeverisjes nëpërmjet subsidiaritetit, ku çështjet vendore duhet të jenë domen i njësive të qeverisjes vendore. Ndarja e fondeve nga qeveria qendrore në njësitë vendore mbetet gjithashtu e paqartë. Përfaqësuesit e njësive vendore u shprehën se ndarja duhet të mbështetet në disa kritere. Njësitë vendore duhet të jenë të informuara rreth kriterëve si dhe qeveria qendrore të jetë transparente.

Një shqetësim tjetër që ishte i pranishëm në çdo takim të zhvilluar lidhet me funksionet e qarkut të cilat mbeten ende të paqarta në strategji. Megjithatë, midis pjesëmarrësve nuk kishte konsensus rreth funksioneve që duhet të ketë qarku. Përfaqësuesit e institucionit të Këshillit të Qarkut argumentuan se duhet të rriten kompetencat e qarkut, ndërkohë përfaqësuesit e bashkive dhe komunave argumentuan se duhet të rriten kompetencat e njësive vendore. Grupi i dytë i cakton qarkut dhe prefektit një rol minimal. Gjatë diskutimeve u ngritën dhe një sërë pyetjesh të tjera ku pjesëmarrësit shfaqeshin të paqartë. Për shembull: Sa për qind e PBB-së do t'i kalojë njësive vendore? Si do të fuqizohen kapacitetet e njësive vendore? A do të përmirësohet cilësia e shërbimeve publike? A do të përcaktohen standartet e shërbimeve publike?

Pjesa më e madhe e pjesëmarrësve në fokus grupe shfaqti mosbesim tek strategjia. Një nga pjesëmarrësit u shpreh se "me strategjinë do të kemi vazhdimisht probleme pasi ... strategjitë hartohen dhe mbeten në sirtar...". Njëkohësisht, pjesëmarrësit u shfaqën skeptikë ndaj qëllimeve

të qeverisë. U përmend se pushteti qendror nuk është i interesuar t'i lëshojë kompetencat njësive vendore.

Të pyetur nëse ka vullnet politik për të përmbushur objektivat e cilësuar në strategjinë e decentralizimit, 61.4% e zyrtarëve vendorë deklarojnë se po. Një pjesë e madhe e aktorëve qendrorë ndan të njëjtin perceptim. Zyrtarët e komunave dhe zyrtarët me orientim politik të djathtë kanë më pak gjasa të perceptojnë se ka vullnet politik: 88% e zyrtarëve me orientim politik të majtë beson se ka vullnet politik.

3.3 Transparenca e qeverisë qendrore

Transparenca e qeverisë qendrore është vlerësuar në bazë të nivelit në të cilin aktorët e kanë konsideruar të hapur procesin e hartimit dhe diskutimit të strategjisë.

Pjesa më e madhe e zyrtarëve vendorë e kanë perceptuar procesin e diskutimit të Strategjisë së Decentralizimit disi të hapur dhe u shprehën disi të kënaqur me mënyrën sesi po ecën procesi i diskutimit. Megjithatë, këto rezultate të përmbledhura maskojnë dallime të rëndësishme në perceptime sipas ndarjes bashki dhe komuna dhe orientimit politik të aktorëve vendorë.

Nga ana tjetër, në të njëjtën linjë me zyrtarët vendorë, shumica dërmuese e aktorëve qendrorë i konsideron proceset e hartimit dhe diskutimit disi të hapura ose të hapura.

Rreth 63% e zyrtarëve vendorë janë shprehur se procesi i hartimit të Strategjisë së Decentralizimit ka qenë disi i hapur ose i hapur. Ndërkohë, 37% prej tyre janë shprehur se procesi ka qenë i mbyllur. Në lidhje me procesin e diskutimit,⁶ rreth 73% e kampionit e cilëson procesin e diskutimit disi të hapur ose të hapur, ndërkohë që 27% e të anketuarve e vlerëson si proces të mbyllur.

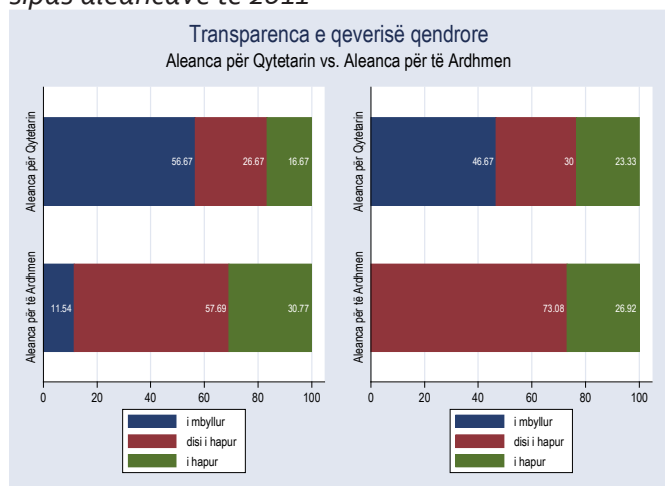
Analiza relacionale tregon se në krahasim me bashkitë, komunat kanë më shumë gjasa t'i cilësojnë proceset e hartimit dhe të diskutimit të strategjisë të mbyllura. Kështu, 67% e komunave në anketë e cilësojnë procesin e hartimit të strategjisë të mbyllur, krahasuar me vetëm 21% të bashkive. Përsa i përket procesit të diskutimit, 50% e zyrtarëve vendorë të komunave e kanë perceptuar si proces të mbyllur krahasuar me vetëm 13% të bashkive.

Zyrtarët me orientim politik të majtë shfaqin më

6 Një proces diskutimi i hapur është konsideruar në pyetësor si një proces ku opinionet e drejtuesve vendorë janë marrë në konsideratë plotësisht. Një proces diskutimi i mbyllur është konsideruar një proces ku opinionet e drejtuesve vendorë nuk janë marrë aspak në konsideratë.

shumë gjasa në perceptimin e procesit të hartimit dhe diskutimit të strategjisë si të hapur. Kështu që, shumica ose rreth 57% e njësive vendore me fitues kandidatin nga "Aleanca për Qytetarin" e cilëson procesin e hartimit të strategjisë të mbyllur, krahasuar me vetëm 12% të "Aleancës për të Ardhmen". Shumica e njësive vendore ku ka fituar "Aleanca për të Ardhmen" ose rreth 58% e konsideron procesin e hartimit të strategjisë disi të hapur. E njëjta tendencë vërehet edhe për procesin e diskutimit, ku 47% e zyrtarëve ku ka fituar "Aleanca për Qytetarin" e kanë perceptuar si proces të mbyllur, ndërsa shumica dërrmuese ose rreth 73% e përfaqësuesve ku ka fituar "Aleanca për të Ardhmen" e konsideron procesin disi të hapur (shih Fig. 1).

Figura 1: Procesi i hartimit-diskutimit dhe ndarja sipas aleancave të 2011

Shënim: Paneli majtas paraqet të dhënat mbi procesin e hartimit të Strategjisë, ndërsa paneli djathtas mbi procesin e diskutimit të Strategjisë.

Përfaqësuesit e shoqatave vendore shprehen mosbesues ndaj procesit të hartimit të strategjisë. Ata theksuan se organizmat konsultativë që synojnë pjesëmarrjen në vendimmarrje nuk funksionojnë pasi vendimet merren në mënyrë paraprake dhe kanë qëllime politike. Njëkohësisht ata u shprehen se strategjia e propozuar nuk ndryshon nga ato të mëparshmet përse i përket rolit që i është caktuar shoqatave vendore. Një prej pjesëmarrësve theksoi se "Reforma është vetëm territoriale dhe jo administrative."

Më shumë se gjysma e aktorëve qendrorë shprehen disi të kënaqur ose të kënaqur me mënyrën sesi po ecet procesi i diskutimit të strategjisë së decentralizimit. Përse i përket zyrtarëve vendorë dallime vihen re në bazë të ndarjes komunë/bashki dhe orientimit politik të aktorëve të interesit. Shumica ose 56% e zyrtarëve prej komunave të vendit deklarohen shumë të pakënaqur ose të

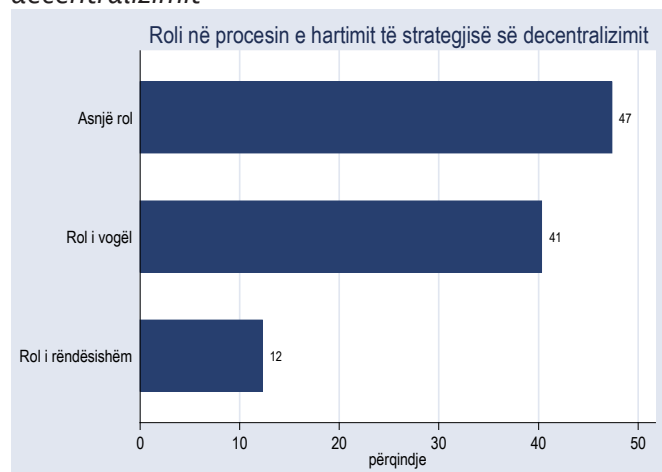
pakënaqur me mënyrën sesi po ecën procesi i diskutimit të strategjisë, krahasuar me rreth 23% të bashkive. Nga ana tjetër, 54% e zyrtarëve prej "Aleancës për të Ardhmen" shfaqen disi të kënaqur.

3.4 Pjesëmarrja në hartimin e strategjisë së decentralizimit

Ndarja sipas orientimit politik dhe bashki/komunë e zyrtarëve vendorë shfaqet si faktor i rëndësishëm në perceptimet rreth pjesëmarrjes në hartimin e strategjisë.

Pjesa më e madhe e të anketuarve vendorë (47%) percepton se njësia e tyre vendore nuk ka luajtur asnjë rol në procesin e hartimit të strategjisë. Vetëm 12% e të anketuarve deklaroi se njësia e tyre ka luajtur një rol të rëndësishëm (shih Fig. 2).

Figura 2: Roli në procesin e hartimit të strategjisë së decentralizimit

Zyrtarët e komunave në përgjithësi perceptojnë se kanë luajtur një rol shumë më të vogël në krahasim me zyrtarët e bashkive. Kështu, 67% e zyrtarëve të komunave perceptojnë se nuk ka luajtur asnjë rol në procesin e hartimit krahasuar me 38% të bashkive. Ndërkaq, 14% e aktorëve vendorë të bashkive deklarojnë se kanë luajtur një rol të rëndësishëm krahasuar me vetëm 6% të komunave.

Zyrtarët me orientim politik të djathtë kanë më shumë gjasa të deklarojnë një rol më të vogël në hartimin e strategjisë krahasuar me zyrtarët me orientim të majtë. Konkretisht, 20% e njësive vendore ku ka fituar Aleanca për të Ardhmen e cilëson rolin e luajtur në hartim si të rëndësishëm, krahasuar me vetëm 3% të njësive ku ka fituar Aleanca për Qytetarin.

Analiza përshkuese tregon se 56% e të anketuarve vendorë percepton se strategjia e decentralizimit përfaqëson interesat e përbashkëta të qeverisë qendrore dhe njësive vendore. Pjesa dërrmuese e aktorëve qendrorë ndan të njëjtin mendim.

Megjithatë, është shqetësues konstatimi se një numër i konsiderueshëm i komunave (45%) deklarojnë se strategjia përfaqëson interesat e qeverisë qendrore. Në këtë aspekt, pjesëmarrësit në fokus grupe u shprehën se me shumë gjasa strategjia do të çojë në 'deficiencë përfaqësimi', sidomos në zonat e thella. Duke qenë se anëtarët e këshillit do të emërohen dhe nuk do të përzgjidhen nga komuniteti, niveli i përfaqësimit do të jetë i dobët. Disa nga komentet që u hasën më shpesh gjatë fokus grupeve janë: "...përfaqësimi me ligjin e ri do të përjetojë regres..." dhe "...do të ketë deficiencë në përfaqësimin vendor me situatën e re të propozuar nga strategjia..."

Është me interes të përmendet fakti se ndonëse gjysma e kampionit të aktorëve qendrorë ka qenë pjesë e Grupit Ndër-institucional të Punës, pjesa më e madhe e tyre cilëson se ka luajtur një rol të vogël në hartimin e strategjisë së decentralizimit.

3.5 Ndikimi i strategjisë së decentralizimit

Zyrtarët vendorë perceptojnë se varfëria dhe papunësia janë problemet kryesore që has njësia e tyre vendore. Ndërsa aktorët qendrorë përmendin mungesën e burimeve financiare, mungesën e kapaciteteve dhe paqartësinë e kompetencave.

Perceptimet mbi ndikimin e strategjisë së decentralizimit priret të shihen më pozitive në planin afatgjatë sesa në planin afatshkurtër. Ndërsa vetëm 18% e të anketuarve mendojnë se strategjia do të çojë në zgjidhjen e problemeve në planin afatshkurtër, 35% prej tyre mendojnë kështu për planin afatgjatë. Pjesa më e madhe e të anketuarve në të dyja rastet është e mendimit se efekti i strategjisë do të variojë sipas problemeve

Në lidhje me efektin konkret të strategjisë së decentralizimit, ndikimi i strategjisë në forcimin e financave vendore dhe rritjen e autonomisë fiskale mbetet më i dyshimtë për zyrtarët vendorë. Konkretisht, 38% syresh shprehen se nuk e dinë nëse strategjia do të çojë në forcimin e financave vendore. Ky tipar nuk shpërfaqet për kampionin e aktorëve qendrorë. Megjithatë, ky shqetësim u vu re dhe gjatë fokus grupeve. Pjesa më e madhe e pjesëmarrësve theksuan rëndësinë e lirisë financiare të njësive vendore. Për shembull, një prej tyre u shpreh si më poshtë: "Të ketë dorë të lirë të grumbullimit dhe shpërndarjes [së taksave dhe tarifave] duke u miratuar në këshillat përkatëse."

4. KONKLUZIONE

- Përgjithësisht, aktorët qendrorë kanë pasur më tepër akses në dokumentin e strategjisë së decentralizimit sesa zyrtarët vendorë.
- Orientimi politik i njësive vendore shfaqet si faktor ndikues në perceptimet e zyrtarëve rreth aksesit të tyre në informacion.
- Aktorët e synuar kanë pasur interes të veçantë në përthithjen e informacionit lidhur me strategjinë duke u angazhuar në diskutime në grup ose nëpërmjet hulumtimeve personale.
- Aktorët e interesit përgjithësisht pajtohen me vizionin e përgjithshëm dhe objektivat strategjike të cilësuar në strategji. Megjithatë, ata shfaqen disi të paqartë me mënyrën sesi do të përmbushen këto objektiva ose në lidhje me aspekte të tjera përmbajtësore të strategjisë. Vërehet një valë skepticizmi dhe mosbesimi në lidhje me përmbushjen e objektivave strategjike.
- Orientimi politik është faktor ndikues në besimin që kanë palët lidhur me përmbushjen e objektivave të strategjisë. Ndërkaq, komunat të cilat do të suprimohen sipas Reformës Territoriale shfaqin probleme paqartësie ose mungesë besimi.
- Zyrtarët me orientim politik të majtë shfaqin më shumë gjasa në perceptimin e procesit të hartimit dhe diskutimit të strategjisë si të hapur.
- Ndarja sipas orientimit politik dhe bashki/komunë e zyrtarëve vendorë shfaqet si faktor i rëndësishëm në perceptimet rreth pjesëmarrjes në hartimin e strategjisë.
- Më shumë se gjysma e aktorëve qendrorë shprehen disi të kënaqur ose të kënaqur me mënyrën sesi po ecte procesi i diskutimit të strategjisë së decentralizimit. Përsa i përket zyrtarëve vendorë dallime vihen re në bazë të ndarjes komunë/bashki dhe orientimit politik të aktorëve të interesit.
- Perceptimet mbi ndikimin e strategjisë së decentralizimit priret të shihen më pozitive në planin afatgjatë sesa në planin afatshkurtër.
- Një numër i konsiderueshëm i komunave (45%) deklarojnë se strategjia përfaqëson interesat e qeverisë qendrore.
- Në lidhje me efektin konkret të strategjisë së decentralizimit, ndikimi i strategjisë në forcimin e financave vendore dhe rritjen e autonomisë fiskale mbetet më i dyshimtë për zyrtarët vendorë.

5. REKOMANDIME

- **Përmirësimi i aksesit në informacion.** Ministri i Shtetit për Çështjet Vendore duhet të ketë në vëmendje shpërndarjen e informacionit rreth Strategjisë në të gjitha njësitë vendore. Edhe Shoqata e Bashkive, ajo e të Zgjedhurve Vendorë, dhe Shoqata e Komunave duhet të luajnë një rol aktiv në shpërndarjen e këtij informacioni.
- **Rritja e njohurive rreth përbajtjes së strategjisë.** Tre aspekte janë të rëndësishme: (a) të rriten njohuritë rreth përbajtjes aktuale të strategjisë; (b) të sigurohen detaje të mëtejshme rreth mënyrës si do të ndahen funksionet midis dy niveleve – qendror dhe vendor – në praktikë. Njësitë vendore presin zbatimin e parimit të vetëqeverisjes nëpërmjet subsidiaritetit dhe marrjen e autoritetit për të gjitha çështjet vendore. Gjithashtu, presin të kenë më shumë autonomi fiskale me strategjinë e re, edhe pse ka shumë skepticizëm nëse kjo do të ndodhë në realitet dhe c) të ketë më shumë detaje rreth instrumenteve dhe mekanizmave që do të realizojnë përbushjen objektive strategjike të Strategjisë.
- **Rekomandohet përmirësimi i mekanizmave aktualë dhe krijimi i mekanizmave të rinj të transparencës** në lidhje me shkëmbimin e informacionit, konsultimit dhe ndarjen e fondeve dhe granteve.
- **Qartësimi i funksioneve të qarkut.** Rekomandohet qartësimi i rolit, funksioneve dhe burimeve financiare të qarkut.

INSTITUTI PËR DEMOKRACI DHE NDËRMJETËSIM

Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim (IDM) është një organizatë e pavarur jo qeveritare, themeluar në nëntor 1999 në Tiranë, Shqipëri. Ajo punon për të forcuar shoqërinë civile në Shqipëri, për monitorimin, analizimin dhe lehtësimin e proceseve Euro-Atlantike të vendit si dhe për të ndihmuar konsolidimin e qeverisjes së mirë dhe të politikëbërjes gjithëpërfshirëse në vend. IDM-ja ndërmerr objektivat e saj me anë të ekspertizës, studimeve inovative mbi politikat, analizat dhe opsionet politike që bazohen në veprim.

Zgjedhja e aktiviteteve të IDM-së për të arritur objektivat e saj strategjike përbën një përpjekje për të shkuar përtej thjesht përfundimit në kohë të projektit. Ato formojnë pjesë të një përpjekjeje të vazhdueshme për të forcuar vlerat e përbashkëta dhe ndërhyrjet efikase në të gjithë spektrin e gjerë të aktorëve politikë dhe atyre jo politikë në Shqipëri. IDM-ja është e dedikuar për zhvillimin e një të kuptuari të thellë të sfidave bashkëkohore, për të formësuar strategji të qëndrueshme reformimi dhe politika publike në fushat që përbëjnë shtyllat kryesore për zhvillimin socio-ekonomik dhe atë politik të vendit si edhe për avancimin e qasjeve rajonale me kosto efektive në mbështetje të iniciativave të bashkëpunimit intra dhe inter sektorial të aktorëve kryesorë bazuar mbi studime të qarta, vlerësime politikash dhe analiza shumëplanëshe.

Rr. Shenasi Dishnica, Nr. 37, P.O.Box: 8177, Tirana, Albania,
Tel: +355 4 240 0241 Fax: +355 4 240 0640 Email: info@idmalbania.org www.idmalbania.org

Ky botim u bë i mundur me mbështetjen e Agjencisë Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation
Embassy of Switzerland

Pikëpamjet e shprehura në këtë botim janë të autorëve dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht pikëpamjet e Agjencisë Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim apo të Qeverisë së Konfederatës Zvicerane.